ч. 300 (13.845). Львів, четвер 8. листопада 1934. Poaxtowa oплата oplacono ryczaltem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.922.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Чверть-річно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українська делеґація у премієра.

З Варшави дістаємо такий комунікат у доповненні до вчорашньої короткої вістки ПАТ-а:

Дня 5. ц. м. премієр Козловський приняв на близько півторагодинній авдієнції делеґацію 4 українських партій: УНДО (д-р Дмитро Левицький), УСРП (д-р Іван Макух), УСДП (редактор Іван Квасиця) і католицької організації УНО (д-р Осип Назарук) у справі заповідженого територіяльного й річевого обмеження круга діяльности Ревізійного Союзу Українських Кооператив. В авдієнції взяв участь також референт цієї справи пос. О. Луцький. По представленні справи делеґацією, премієр відповів, що перед остаточним вирішенням справу розгляне ще раз.

Еспанський уряд перед парляментом.

Арештували французького журналіста.

МАДРИД, 6. 11. ПАТ. У звязку зі скликанням кортезів поліція наказала в цілому місті засоби обережности. Доступ до будинку кортезів буде замкнений кордоном війська в повному озброєнні. Всіх, що входили до парляменту, піддавано строгій ревізії.

Підчас засідання міністр справедливости зголосив проєкт закону, що загострює кару за незаконне вошення зброї. Прем. Леру зазначив у своїй промові, що закиди, немов би він вів республику до фашистівського режиму, є нестійні, та підкреслив, що доки вестиме провід уряду, нема бесіди про зміну конституції. Переходячи до подій в Катальонії й Астурії премієр звернув увагу, що не розуміє мотивів катальонських політиків, бо його уряд завжди стояв в обороні автономії Катальонії.

Підчас дальшого засідання зголошено внесення на довіря урядові. Внесення боронив провідник правиці Хіль Роблес, гостро атакуючи соціялістів як винуватців революційного руху. Соціялісти і посли лівицевих партій не взяли участи в засіданні, протестуючи проти введення пресової цензури, а зокрема цензури парляментарних звітів.

МАДРИД, 6. 11. ПАТ. У дальшій частині засідання кортезів прийшло до поважних ексцесів після промови провідника правиці Хіль Роблеса, тому засідання відложили до сьогодні. На сьогоднішньому засіданні міністр війни звсуває проєкт закону в справі створення змоторизованої дивізії, яка моглаб скоро інтервеніювати на випадок заворушень. На засіданні арештували в пресовій льожі спеціяльного кореспондента французького часопису „Левр" ред. Сімона Террі.

Присуди на еспанських повстанців.

МАДРИД, 6. 11. ПАТ. Президент еспанської республики затвердив два смертні присуди, видані на повстанців. Інші 21 смертних присудів замінено в дорозі ласки на тяжкі досмертні роботи.

День жалоби в Німеччині.

БЕРЛІН, 6. 11. ПАТ. „Фелькішер Беобахтер" проголошує розпорядок міністра Геса, що день 9. листопада має бути в цілій Німеччині днем жалоби націонал-соціялістичної партії.

Криваві виборчі заворушення.

ЛЬОНДОН, 6. 11. ПАТ. З Пенсильвенії повідомляють, що у звязку з виборами прийшло до поважних заворушень у містечку Калягрес. Вулицями міста перетягав похід демократів, що манифестували в користь Рузвельта. Нараз з дому, де мешкав республиканський провідник, впали стріли зі скорострілу. Нарід хотів здемолювати дім і висадити динамітом. У бою, який виявався, було 3 убитих і 8 ранених.

Слідство в справі марсельського вбивства.

ПАРИЖ, 6. 11. ПАТ. Слідчий суддя в Парижі, який веде доходження в справі замаху на короля Олександра, перевів учора конфронтацію арештованого Поспішіля зі свідками, спровадженими з Парижа, які без надуми пізнали в Поспішілі чоловіка, що перебував у Парижі в готелі Реґіна безпосередньо після замаху в Марсилії.

ВІДЕНЬ, 6. 11. ПАТ. Міністр справедливости переказав властивому трибуналові домагання французького уряду в справі видання Перчевича.

Хто вдержить порядок у Сарщині.

ЛЬОНДОН, 5. 11. ПАТ. Провідник опозиції Лянсбері звернувся сьогодні в палаті громад з інтерпеляцією до мін. Саймона в справі вдержання порядку в Сарському басейні. Це належить до адмін. комісії, яка має право покликати війська, стаціоновані поза територією басейну в найближчому сусідстві. Британські війська не входять тут у гру, а французькі війська покликані тільки в крайньому випадку. Мін. Саймон заявив, що бачився сьогодні з німецьким амбасадором Гешом, який потвердив пресові вістки, що німецькі урядові чинники заборонили штурмовим відділам носити однострої й робити походи в віддалі 40 км. від Сарщини.

РИМ, 5. 11. ПАТ. Завтра передпол. під проводом бар. Альойзія збирається комітет трьох і виладить для ради Ліґи Народів рапорт у справі плебісциту в сарському басейні.

На думку тутешніх німецьких кол Німеччина не задумує предкладати комітетові трьох ніяких внесень ані пропозицій, бо не візьме на себе ніяких охоронних зобовязань у відношенні до населення, що голосуватиме проти Німеччини. Такі зобовязання обмежили би суверенність німецької держави на території Сари, яка вернеться цілком певно до Німеччини.

—o—

За скріплення сокільської організації.

Доповнюймо сокільські ряди і завершім велике діло викупна Українського Городу!

Жалюгідний інцидент на III. краєвому сокільському здвизі — за нами! Його гострі, різкі риси, що в перший мент врізувалися надто глибоко й надто болюче у свідомість, у почуття гідности й чести кожного правдивого громадянина українця, — починають поволі притуплюватися і затиратися. Починають ставати... спомином. На це зложилися ще й інші обставини. Надзвичайні Заг. Збори Сокола-Батька з 14. X., скликані у справі того інциденту, виявили зовсім недвозначно, що вилім, що його спричинив гурт невідповідальних одиниць, був лиш явищем коротким, переходим; тому не всилі був захитати здорових основ сокільської організації. Вони лишились непорушені. Найкращим висловом цього був майже одноголосний осуд інциденту й ухвалення повного довіря Старшині С.-Б. Три голоси проти 132, які осудили бунт — це **надто вимовні числа**, які не потребують ближчих коментарів.

Заг. Збори С.-Б. осудили грубий вилім у дисципліні тої організації і доручили Старшині покарати винних. З рядів українського сокільства, як читачі „Діла" вже знають, усунено тих, що зневажили своїм учинком, чи одобрюванням некарности — основи сокільської ідеольоґії. Цим і закінчиласяб формальна сторінка того сумного інциденту.

Одначе кожний мабуть здає собі справу, що це булоб тільки частинним, половичним полагодженням справи.

Перед українським сокільством стоїть рубом питання **скріплення й оздоровлення організаційних основ**. На місце тих, що усунені зі сокільських рядів — мусять прийти нові, здисциплиновані, свідомі своєї громадянської гідности одиниці. Вони повинні не тільки чисельно збільшити сокільські ряди, але й оздоровити їх морально. Широкі круги нашого здорово думаючого громадянства мусять собі усвідомити, що не час бути тільки німими гля-

дачами й суддями „здалека", а деструктивній крамолі й завданому невідповідальним гуртом удáрові треба кинути різкий визов і дати гідну відповідь конструктивну!

Хто тільки співчуває здоровій сокільській ідеї, хто тільки має почуття національної дисципліни, нехай стає в сокільські ряди! Глядачем і суддею бути — безперечно вигідніше, та гідним, чесним, здисциплінованим і прикладним рядовиком — почесніше!

Друга відповідь, гідна свідомого й відповідального громадянства — це **завершення, а принаймеш підсилення акції викупна Українського Городу.** Двацятьтри роки мозольних зусиль Сокола-Батька за здобуття й закріплення такої важної для нації позиції — не увінчані ще й досі остаточним успіхом. Викуплено вже 12.429 м². лишається ще остаточно сплатити задаткованих 9.772 м² і викупити дальших 12.948 м². Ще трохи зусилля, ще трохи напруги й велике діло буде закінчене!

Хто може не відчувати значіння Українського Городу у Львові?

Український Город — це підстава можливости вияву й перегляду наших здисциплінованих сил, всенародньої спільноти, орґанізованости й життєздатности!

Український Город — це кузня здоровля нашого молодого покоління і джерело нових сил та надій!

Український Город — це не загін бездушної загородженої землі, а **сильна, жива ідея** сучасного й майбутнього покоління!

Це мусимо собі ясно усвідомити та участю в сокільських рядах і хочби й дрібними жертвами причинитись до скріплення здисциплінових лав нації та до завершення великого діла: остаточного викупна Українського Городу!

З польської преси.

Гетьманська дискусія в „Бюлетині".

Своєрідну і — на жаль — нездорову сензацію викликав варшавський „Бюлетин Польсько-Український", помішуючи у 39. числі з 30. вересня п. р. статтю п. н. „Польсько-українські відносини сьогодні і завтра". Про анонімового автора тої статті знаємо тільки те, що це „український емігрант, колишній старшина Української Галицької Армії". Сама стаття присвячена — апольогії б. гетьмана Павла Скоропадського, як того мужа Провидіння, що єдино зможе відбудувати українську державність над Дніпром — у тісному союзі з Польщею та в боротьбі з Московщиною.

Крім тої, як бачимо дійсно сензаційної головної тези, проголошувала згадана стаття ще стільки рідко вустрічних тверджень, що справді дотеперішні читачі „Бюлетину" могли широко відкрити очі. І так автор заявляє там, що „колишні старшини У. Г. А. не беруть і не брали участи в партійній політиці наших партій у Польщі", при чому він лає всі істнуючі українські партії і групи, змішуючи до купи і ставлячи на одну дошку УНДО, Сельроб, комуністів і ОУН. Всі ті політичні партії робить відповідальними за нинішній стан польсько-українських відносин.

„Це не значить, що у Польщі бачимо сьогодні приятеля, але значить, що ми хотіли би бачити його в будуччині, бо супроти поляків маємо деякі вимоги і маємо надію, що те, що називаємо здоровим розумом, подиктує полякам іншу політику, як нинішня..."

Отож автор доказує, що єднає поляків і українців спільний ворог москаль і що польсько-українські розбіжности є в інтересі москалів. „Такі погляди може вроїти в нас, українців, лише уряд сильної руки", — уряд уже український, після перемоги над Московщиною. І ось єдиним можливим таким урядом уважає автор владу, що походилаб від дідичного голови держави, а тим дідичним головою може бути лише Павло Скоропадський. До стіп цього останнього висипує автор цілий мішок пеанів та впевняє, що це погляди „більшости колишніх старшин У. Г. А.". Істнують лише „дуже нечисленні виїмки", які тих поглядів не мають, „і то лише серед людей, які переживали російську революцію, заражуючись тою хворобою". Автор сподіється теж найти „вірного помічника у численних рядах польської еміґрації з України, яку позбавив маєтку і вигнав з рідних домів наш спільний ворог-наїздник".

Друкуючи ту статтю, Редакція „Б. П.-У." застерігалася, що має „цілком інший погляд на евентуальну ролю б. гетьмана П. Скоропадського в будуччині", як також „висловлює сумнів, чи більшість старшин УГА погоджується в цій справі з автором".

Всеж, не вважаючи на ту примітку, сам факт появи такої статті на сторінках польського урядового органу, що звеличує Прометеїзм і [illegible] покликується на імя Т. Голувка і (здається, [illegible]) одною статтею Дмитра Дорошенка) містив [illegible] статті чільних діячів, згуртованих біля [illegible] ційного центру УНР, — факт появи то[ї] стат[ті] викликав велике здивування. На цю тему [illegible] ло чимало сплетень, які видно дійшли до [illegible] й Редакції „Б. П.-У.". Бо ось у 43. числі з [illegible] жовтня ц. р. появилась там ціла статтейка „[illegible] Редакції", в якій Редакція стверджує, що [illegible]рована вище стаття „викликала в деяких українських колах численні коментарі, які йдуть у напрямку добачування у факті появи тої статті і її змісті — глибокої, серпанком закритої інтриґи, що має заповісти далекойдучі політичні зміни у сфері польсько-українських взаємин. Ред. „Бюлетину" називає ці поголоски „тенденцією до макіявелізму", та виясняє, що поміщуючи статтю „колишнього старшини УГА", мала на увазі позитивні її моменти, а саме признавала у тій статті „сучасного українського, рішуче протиросійського світогляду, що нічого спільного не має з ідеольоґією центру гетьманського руху". Одночасно Редакція „Бюлетину" заявляє, що солідаризується з поглядами на минулу і будучу ролю б. гетьмана П. Скоропадського, висловленими у статті, яку надіслав Редакції Іван Кедрин.

Та стаття І. Кедрина п. н. „Чи галицькі українці є монархістами?" появилася одночасно, зараз під згаданою заявою Редакції „Бюлетину", себто у 43. числі з 28. мин. місяця. Стаття настільки обширна, що просто з технічних причин не можливо тут її реферувати.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 8. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЄВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 18

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

X. МОЯ НАУКА І ПОСТУПИ В ҐІМНАЗІЇ.

Я прийшов до першої кляси ґімназійної як незнаний нікому школяр зі школи в Теребовлі, яку у відношенні до Тернополя вважали глухим кутом і ніхто на мене не звертав уваги. На перший плян висувалися ученики з тернопільської школи, всякі паничики, що мали тут родичів вищими урядовцями та багатими купцями і були добре знані вчителям. Ті ученики мали очевидно тут першенство. Їх посадили в ближчих лавках та звертали на них особливу увагу.

Я сидів спочатку в передостанній лавці і ніхто з учителів не зважав на мене та й довший час не питав з ніякого предмету. З цього занедбання виратувало мене моє давне замилування до ґеоґрафії. На стіні висіла карта в двома півкулями. Учитель ґеоґрафії, Ґабріґель, пояснюючи нам ті дві півкулі, поставив запит, де подівся північно-східний кінчик Азії, відтятий на одній півкулі. Він звертався до учеників у першій лавці і питав про це одного за одним та ніхто з них не вмів розвязати цієї тяжкої проблеми. Тоді він звернувся до цілої кляси із запитом, хто це знає. Для мене була це легка і проста справа, тому я несміло підніс руку. Моє зголошення приняв учитель з недовірям. „Ty to wiesz? Nu, chodź!" Я вийшов на середину і показав західний кінець Америки на другій півкулі. Відповідь та викликала сензацію й учитель став мені ставити дальші запити з ґеоґрафії, на які я відповідав дуже добре, проявляючи знання навіть таких річей, яких у школі не порушували. Наслідком цього він не лиш записав мені еміненцію, але й казав мені сидіти в першій лавці, що пізніше заапробував також господар кляси, питаючи мене з латини, теж дуже вдоволений моїми відповідями.

Таким способом виплив я наверх і вже при клясифікації першого курсу дістав я не лиш загальний відзначаючий ступінь, але й першу льокацію в клясі. У дальших роках був я завсіди відзначаючим і мав від першої до третьої льокації, аж від четвертої кляси до кінця затримав усе льокацію другу. Першу льокацію мав завсіди ученик жид, Мондшайн, незвичайно пильний і на льокацію дуже амбітний. Завдячував він її головно тій обставині, що Копитчак давав мені гіршу ноту з релігії, як йому жидівський учитель релігії, що таким чином давав йому спромогу при інших рівних нотах здобувати наді мною перевагу. Тимто гр.-кат. катехит, який зрештою маніфестувався як великий антисеміт, у дійсності підтримував жида проти свого відзначаючого ученика. Коли ми були в осьмій клясі, хотіло нещастя, що Мондшайн занедужав на запалення легенів, а що взагалі був слабого здоровля, не видержав тяжкої недуги і помер. По його смерти виавансував я знову на першу льокацію і таким способом закінчив цею гімназію так, як був розпочав.

Наука йшла мені незвичайно легко, в чому помагала мені сповалі феноменальна память. Я був усилі за триразовим прочитанням репродукувати напамять цілу сторону поезії і так само легко цілі великі уступи прози. Це помагало мені скоро опанувати кожну річ. У низших клясах мав я незвичайне замилування до історії, особливо завдяки знаменитим викладам д-ра Людкевича. У вищих клясах взявся я з великим запалом до науки математики й фізики і дійшов у тих предметах до чималої вправи та великого признання професора Дув[illegible]. Менші спосібности проявляв я в науці мов, хоч і з тих предметів діставав я при клясифікації відзначаючі ноти. Взагалі ціла моя наука йшла правильним ходом, без найменшої прикрости для мене, і з дуже великим вдоволенням для моїх родичів, які моїми поступами незвичайно гордилися. Всупереч звичаєві наших священиків, що синів своїх просто пхали на богословію, мій батько заздалегідь уже стояв при тім, що я мушу йти на світський факультет і хоч найрадше стояв за виділом правничим, я спочатку потягав більше за фільософією, а саме за математикою і фізикою, в яких я в ґімназії справді дійшов був до можливої досконалости.

Як доброго ученика вчасно вже брали мене на домашнього інструктора і розмірно добре платили. Почавши від шестої ґімназійної кляси мав я за науку одного ученика з нижчої ґімназії у родичів його помешкання і ціле утримання і цим способом звощадив своїм родичам зовсім видатки на мене. Та ще кориснішi умовини ждали мене з найближчим роком. Як я згадав, була тоді в Тернополі приватна єпископська ґімназія, сполучена з конвіктом [illegible]

гордається вона самого факту появи статті, виславлюючої б. гетьмана, у „Бюлетині“, вязання його особи з українською протиросійською політичною думкою, атак на краєві легальні політичні партії, історичних причин упадку Гетьманату, — врешті широко аналізує ґенезу повстання монархістичних настроїв у деяких галичан.

Але Редакція „Бюлетину П.-У“ не обмежилася до згаданого власного вияснення на поміщення статті І. Кедрина. У тому самому таки числі „Бюлетину“, у рубриці „Варія“, вона помістила знову анонімовий лист якогось гетьманця, в якому він у цілості підтримує попередню гетьманську статтю „б. старшини УГА“ та в основі перечить статті І. Кедрина! Автор того листа взагалі бачить серед українців нині лише дві течії: націоналістично-радикальну і гетьмансько-консервативну, передсказує навіть переіменування УНДО на УНКО („Українське Національно-Консервативне Обєднання“) (!!), та закінчує твердженням, що „п. гетьман є нині найповажнішим політичним чинником в Українському Народі“.

Ті голоси у „Бюлетині П.-У.“ найшли собі вже своєрідний відгук в українській пресі. Гетьманська, вірніше кажучи віддана п. Скоропадському преса страшенне зраділа „прихильністю“ „Бюлетину“ до гетьманського руху та з піною накинулася на... І. Кедрина, що відважився протиставитися апольоґії Павла Скоропадського та кпетам на відповідальний краєвий провід. В останніх числах „Хліборобського Шляху“ та „Нової Зорі“ їх редактори лають І. Кедрина вуличним стилем, присвячуючи велику більшість своїх довгих виводів не річевій полеміці на тему гетьманського руху і ґенези гетьманофільських симпатій, а — особі немилого їм українського публіциста.

Щодо самого „Бюлетину“, то — очевидно — це навіть річ публіцистичного обовязку такого часопису інформувати своїх (польських) читачів про всі сторінки й прояви українського життя, отже м. ін. і про гетьманську ідеольоґію та її прихильників. А проте поміщування тенденційних і наскрізь односторонніх статтей чи листів, яких авторами є фанатичні звеличники одного (в даному випадку гетьманського) політичного напрямку, мусить робити враження пропаґанди, якої не ослаблюють і редакційні примітки. Гадаємо теж, що поміщування в одному числі двох голосів, з яких один другому перечить, вводить в уяві читача лише хаос та ставить у незручне становище і обох тих авторів і саму редакцію.

Закарпаття.

СВЯТО 28. ЖОВТНЯ В УЖГОРОДІ.

Як і в минулих роках, так і ц. р. відсвяткував Ужгород державне свято 28. жовтня величаво. В святі взяли участь також два міністри: д-р Іван Дерер і Каміль Крофта, а також румунський хор з Марм. Сиготу „Астра“.

НАРАДА ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ“ В МУКАЧЕВІ.

Дня 21. IX. ц. р. відбулися в Мукачеві наради філії Т-ва „Просвіта“. Наради скликала мукачівська філія в ціли обговорення актуальних справ „Просвіти“. За централю появилися на нарадах директор о. А. Волошин, директор о. В. Желтвай, д-р Михайло Бращайко, д-р Іван Панькевич і д-р О. Баранів. Головою нарад був д-р Юрій Перевузник. Про господарський стан і про санацію центрального товариства в Ужгороді реферував о. А. Волошин, про збіркову акцію і стан Народнього Фонду д-р Михайло Бращайко, д-р І. Панькевич про видавничу діяльність. В цих справах забирали ще голос д-р Іван Комаринський, п. Степан Клочурак та інж. Л. Романюк. Звіти взято до відома. Головно з радістю приняли збори до відома вістку, що санація буде в короткім часі переведена і центральне товариство зможе потім у більшій мірі присвятити себе культурним справам. Потім обговорювано організаційні справи місцевої філії та філії взагалі й оживлення праці по читальнях на селах. Постановлено теж, щоб поширити часопис „Світло“. До удержання мають причинятися незначними місячними сумами централя й філії. Д-р М. Бращайко підніс думку, щоб з „Світла“, яке виходить як орган філії у Мукачеві, зробити орган централі. В справі орхестр постановлено заснувати централю при матірнім товаристві в Ужгороді.

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ МАРІЇ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ.

Памяти недавно померлої великої української артистки Марії Заньковецької влаштувала Жіноча Секція Т-ва „Просвіта“ в Ужгороді академію в Народнім Домі в Ужгороді в суботу 3. листопада ц. р. в 7. год. вечором.

ТЕАТР ІМ. М. САДОВСЬКОГО.

Дня 25. м. м. відкрив театр ім. М. Садовського в Ужгороді свій сезон виставою „Наталки Полтавки“. Ролі були поділені так: В. Тесловичівна (Наталка), Чернишенко (виборний), О. Рихлова (Терпелиха), Кулаченко (возний), Шимоновський (Петро), Кирчів (Микола). Вистава пройшла з успіхом, хоч деякі виконавці ще зі сценою мало, або й зовсім необуті. Публики було доволі.

ПОМЕР ГОЛОВА „ОБЩЕСТВА ДУХНОВИЧА“.

В дні 1. ц. м. помер у Севлюші в 74-ому році життя основник і досмертний голова „общества ім. А Духновича“, архидіякон о. Евменій Сабов. „Общество Духновича“ на Закарпатті — це відповідник нашому галицькому „обществу ім. Качковського“.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

З українського культурного життя в Берліні.

Курси українознавства в „Українському Науковому Інституті“. Український Науковий Інститут у Берліні уладжує і в цьому зимовому сезоні, треті з черги, реґулярні курси з обсягу українознавства в німецькій мові для німців і чужинців. Цьогорічні курси, що відбуватимуться по вечорам у викладовій салі Інституту, присвячені XIX-му століттю. Викладатимуть по годині на тиждень: 1) Доцент дипл. інж. Роман **Димінський** про українське господарство нових часів; 2) доцент д-р Борис **Крупницький** про історію України в XIX. столітті; 3) проф. д-р Зенон **Кузеля** про сучасну українську етнографію з особливим узглядненням народніх обрядів, звичаїв і народньої поезії; 4) доцент Віктор **Леонтович** про історію українського державного права і 5) проф. д-р Іван **Мірчук** про духове життя на Україні в XIX. столітті. Виклади починаються у понеділок, дня 12. листопада.

Українознавчі виклади в „Семінарії орієнтальних мов у Берліні. В зимовому семестрі 1934-35 йтимуть у „Семінарі орієнтальних мов при берлінськім університеті такі виклади й вправи д-ра Зенона **Кузелі** з обсягу українознавства: 1) Початковий курс української мови (3 години тижнево), 2) Практичний курс української мови для підготованих і слухачів попередніх семестрів (3 години тижнево), 3) Вищий курс української мови (читання й пояснення творів Шевченка й Федьковича) (2 години тижнево), 4) Українська національна територія в цифрах (2 години тижнево) і 5) Німецько-українські взаємини на протязі історії (1 година тижнево). Початок викладів у вівторок, 6. листопада. Треба завважити, що курси української мови тішаться значною фреквенцією й мали в зимовому семестрі понад 20, в літньому — 17 слухачів і слухачок.

Архівні розсліди доц. Б. Крупницького. В продовженні архівальних дослідів у Німеччині виїздив літом ц. р. науковий співробітник Українського Наукового Інституту доцент д-р Б. Крупницький з рамени Інституту та в порозумінні з німецьким міністерством освіти до Дрездена для розслідження актів про першу українську еміґрацію в Бендерах (1711—14). Докторові Крупницькому пощастило віднайти в саксонськім головнім державнім архіві цілий ряд нових важних матеріялів не тільки про роки 1711-1713, але й про пізніші часи. Між іншим д-р Крупницький віднайшов оригінальні листи Орлика (в українській і польській мові) з рр. 1712 (1 лист), 1713 (3 листи), 1736 (1 лист), 1739 (1 лист), універсал Орлика з 1713 р., лист полк. Самійловича з 1713 р., 7 листів прилуцького полковника Горленка з 1713 р., важний меморіял Орлика з 1727 року, з якого довідуємося про його зносини з папою й езуїтами, меморіял російського уряду до польського в справі арештування українського еміґранта Герцика (1721) два листи Войнаровської до польського уряду (1722) й багато посольських звідомлень про ді-

лося кількасот учеників самої галицької аристократії і шляхти заграничної, головно з Волині і з російського Поділля. Та ґімназія не мала права прилюдности: ученики кінчили там приватно сім ґімназійних кляс, а пізніше складали вступний іспит до осьмої і вже ходили до осьмої кляси як публичні ученики та разом з публичними учениками складали матуру. Щоб улегшити їм вступний іспит до осьмої кляси, приймали їм езуїти в семій клясі як інструкторів ґімназійних учителів, високо платених, які вже своїм становищем давали запоруку, що їх ученики зложать добре вступні іспити.

Так було і в році, коли я прийшов до семої кляси. Та зайшла трудність у тому, що наш професор математики й фізики Дура, про які предмети найбільше йшло, був справжнім Катоном і під ніякою умовиною не хотів приймати приватних годин. Коли езуїти дуже коло нього заходилися і напирали, вказав він на мене як на такого, що зуміє повести науку зовсім за його методою і поручив мене горячо. Завдяки цьому звернулися езуїти до мене і я обняв найперше в семій клясі у них науку математики і фізики, а коли всі елеви поздавали добре вступний іспит до осьмої кляси, піднявся я учити їх в осьмій клясі і приготовляти до матури. За це діставав я місячно 50 золотих ринських, суму, як на ті часи, для ученика незвичайно високу. А що крім цього мав я за іншу корепетицію ціле утримання, то я був дійсно скінченим паном. При тім мав я ту користь, що приготовляючи товаришів до матури, тимсамим я сам приготовлявся і дійсно був я у всіх предметах такий приготований, що міг кожної хвилини сідати до іспиту.

Та праця забирала мені увесь час і я за останні два роки мусів зректись усіх забав і приємностей. Зате мав я це незвичайне вдоволення, що вже як ґімназист власними силами добився повної незалежности, що міг утриматися. Тоді вже почали кристалізуватися мої давні ідеали відбувати подорожі та звиджувати світ і тепер уже зробив я початок тим, що в осени 1877 р. поїхав на кілька днів на виставу до Львова, при чому оглянув Львів, та звидів крім вистави музей Дідушицьких, бібліотеку Оссолінських з музеєм Любомірських, Високий Замок та головні церкви. З наших замітніших річей, за якими шукав я з дуже великою цікавістю, не міг я, на жаль, нічого найти і під цим оглядом вернувся зі Львова розчарований.

Останні часи в ґімназії проминули мені при великій тяжкій праці, яку завершив іспит зрілости, зложений у дні 15. липня 1878 р. під шкільним радником о. Василем Ільницьким. Мої письменні вправи й устні відповіди викликали велике признання і вдоволення цілої комісії і я згадую цей іспит не як щось прикре, або тяжке, а як день справдішнього тріюмфу. Мої товариші, яких я приготовляв до матури, зложили всі матуру також добре; з відзначенням зложило крім мене ще трьох, а саме двох поляків та один українець, Станислав Лучаківський, нині нотар, перед війною осілий у Коломиї.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

яльність Орлика й української еміграції в Бендерах.

Центральна Бібліотека Українознавства при Укр. Наук. Інституті, що досягла вже 26.000 томів і стало зростає завдяки жертволюбивости наших установ, видавництв, редакцій та поодиноких осіб, побільшилася тепер знов значною збіркою книжок, подарованих Інститутові пп. В. Бандрівським і ген. консулем Дм. Йоцовим. Зріс теж чимало рух у бібліотеці, яку відвідує враз із читальнею пересічно понад 400 осіб місячно, що лише за час від 1. лютого до 20. липня ц. р. взяли до читання 1015 книжок і 2965 журналів (не рахуючи газет) і визичили до дому 645 томів. Завдяки новому більшому помешканню бібліотеки, що приміщена в партері „Маршталю" й складається з великої, одноповерхової салі з галерією й окремої обширної кімнати, явилась можливість розгорнути складену досі в пивниці бібліотеку покійного академика Володимира Гнатюка в числі біля 7000 томів головно з обсягу української етнографії та фільольогії. Слід ще згадати, що звязане з бібліотекою наукове інформативно-дорадче бюро уділило за останній час кільканацять важних інформацій про всякі наукові та культурні справи.

Український Студентський Дім, що досі містився у старих, зимних воєнних бараках в Адлерсгофі за Берліном, перенісся заходами Укр. Наук. Інституту до кращої, вигідної й теплої домівки при Гетештрассе (ч. 87) в Шарльотенбурзі, недалеко техніки. В новій домівці знайдуть добре приміщення всі дотеперішні студенти, що мешкали в Адлерсгофі, та нові стипендіяти.

Шевченко в німецькій мові. Минуле (11-е) число „Україніше Культурберіхте", що їх видає „Український Науковий Інститут" у Берліні під редакцією д-ра Кузелі для інформації німців про українські наукові та культурні справи, принесло крім кількох інформативних статтей та бібліографії німецької літератури про Шевченка також низку нових гарних перекладів поезій Т. Шевченка на німецьку мову. Переклади зроблені талановитими поетами Бр. Ґ. Орліком і д-ром Ґ. Шпехтом. В одному з найближчих чисел „Культурберіхте" будуть оголошені дальші нові переклади з Шевченка та сучасних українських поетів (м. і. Володимира Коваля, Юрія Косача, Юрія Липи, Евгена Маланюка, Леоніда Мосендза, О. Ольжича й Олени Теліги), зладжені відомою письменницею Анною Шарльоттою Вуцькою, новим ентузіястом української літератури Бруном Ґерґадом Орліком і старим приятелем і знавцем України д-ром Ґуставом Шпехтом, що недавно тому, літом, виступив перед численною публикою з викладом про українську літературу, ілюстрованим низкою вдатних перекладів.

Нова книжка Українського Наукового Інституту. Кінчиться друкувати й вийде на протязі листопада друге число серії видань Інституту „Причинки до українознавства" (Байтреґе цур Українскунде) з цінною розвідкою проф. д-ра Волод. Кубійовича „Розміщення людности на Україні", написаної на основі найновіщих статистичних виказів із 1932-ого року (з картою).

З мистецької діяльности проф. В. Масютина. Літом цього року проф. Масютин викінчив портрет Богдана Хмельницького, як продовження задуманої ним серії портретів українських гетьманів. І цю нову працю нашого відомого графіка знавці оцінюють дуже високо.

Концерт українських коляд і колядок. В половині грудня ц. р. відбудеться заходом місцевого українського католицького душпастирства та при допомозі Академічного Хору концерт українських коляд і колядок з відповідними докладами о. д-ра Петра Вергуна й д-ра З. Кузелі.

Українська музика в Берліні. Весною й літом цього року мала українська й чужа публика щасливу нагоду почути низку викладів і концертів нашої відомої артистичної пари, п. Антона Рудницького та його дружини, Марії Сокіл. Про всі ті незвичайно вдатні виступи, а також про концерти нашого визначного тенора, п. Кл. Чічку-Андрієнка напишемо ще докладніше.

Зенон Кузеля.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Т-во Прихильників Освіти в справі збірок.

„Виділ Т-ва Прихильників Освіти у Льво… на своєму засіданні з 29. X. 1934., розглянувши… клик до Українського Громадянства, підписаний… Паном Послом Д. Великановичем (у „Ділі" ч. 289. з 28. X. 1934) рішив висловитися принципово проти орґанізування другого центру допомогової акції для Українського Студентства, бо така акція повинна бути ведена й контрольована в одному центрі, а цим було й надалі залишається Т-во Прихильників Освіти у Львові.

Думаємо, що ані Українська Парляментарна Репрезентація, ані ніхто з Українського Громадянства не має підстави відноситися до нашої праці з недовірям, а тим самим не буде підривати довіря до нас у тих, що своїми членськими вкладками та жертвами нас у нашій праці піддержують".

ЗА ВИДІЛ ТПО:

Д-р Юлій Савчак в. р. голова. *Д-р Конст. Чехович, в. р.* секретар.

Стан озимих засівів.

Стан озимих засівів, устійнений на основі звітів, які одержав Головний Статистичний Уряд з цілої Польщі, представлявся в дні 15. жовтня ц. р. у кваліфікаційних ступнях так (у скобках числа зперед року): пшениця 3.5 (3.2), жито 3.4 (3.2), ячмінь 3.4 (3.2), конюшина (3.2 (3.2). Найкращий стан пшениці занотовано у воєвідстві тернопільському 3.7, станиславівському і білостоцькому 3.6, найгірший у лодзькому воєвідстві і на Поморі. Найкращий стан жита був у воєвідстві новгородському і тернопільському 3.…, найгірший у лодзькому 3.3.

Озимі засіви відбулися переважно серед сприятливих умовин, скількість вогкости в ріллі була достаточна. Удачний був теж покіс сіна. Збір окопових ростин у сіх воєвідствах був корисний. У південних воєвідствах роблять шкоди миші.

Клопоти летуна.

ЛЬОНДОН, 6. 11. ПАТ. З Льос Анджельос повідомляють, що літак, яким відомий лет… Кінґсфорд Сміт перелетів Тихий Океан, американська влада обложила арештом наслідком претенсії, яку зголосив Катон у сумі 2.750 долярів, належних йому від Сміта за поміч, дану йому ще 1928 р. Літак окружено сторожею, що не допускає летуна до його власного апарату.

Ширіть наш часопис!

Робітничі кооперативні пекарні
в Чехословаччині.

Під розвагу нашим кооператорам і пекарням.

Завданням робітничих кооперативних пекарень є забезпечення широких кол споживачів свіжим та дешевим хлібом, який вони мусілиб купувати у приватних підприємців, колиж і не за вигіднішу ціну, порівнюючи з цінами у кооперативах, то у кожному випадку гіршої якости.

Робітничі кооперативні пекарні можна розділити на дві категорії: 1) самостійні кооперативи, де звичайно весь робітничий персонал одночасно є також пайщиком та 2) пекарні, що влаштовані при споживчих товариствах.

Самостійних робітничих кооперативних пекарень було в році 1933 в Центральному Союзі робітничих кооператив у Празі всього 8 з 475 членами та 774 працюючого в кооперативах персоналу. Одначе ці кооперативи продали в році 1933. хліба на суму понад 42.2 міліони чехословацьких корон.

Пекарні цієї катеґорії функціонують в міських центрах та часто-густо уявляють собою великі кооперативні підприємства. Наприклад кооперативна пекарня у Празі мала в році 1932. оборот по продажі 32 міліони Кч, а кооперативна пекарня „Дельпе" в Брні зареєструвала в томуж році оборот по продажі понад 11 і пів міліона Кч.

Що торкається кооперативних пекарень при споживчих товариствах вищезгаданого Союзу, то 1932. р. було їх 31 з 279 особами робітничого персоналу. Ці пекарні продали в 1932 році хліба майже за 35.6 міліонів Кч. Таким чином загальна сума річної продажі хліба кооперативними робітничими пекарнями досягла в році 1932 майже 78 міліонів Кч.

Ми вже згадували, що ціни на хліб в кооперативних пекарнях, звичайно, не нижчі від цін у приватних. Однак кооперативні пекарні дають і робітникам і споживачам інші соціяльно-економічні вигоди. В подібних пекарнях робітничий персонал находиться у кращих умовинах, ніж у приватних пекарнях. Він дістає вищу винагороду за працю; він працює меншу скількість часу, находиться у кращих гиґієнічних умовинах та іноді в його розпорядженні находяться допомогові фонди на випадок старости чи нещасливих випадків членів кооператив.

Що торкається споживачів, то для них кооперативні пекарні дають багато кращий хліб, крім того кооперативні пекарні в районі своєї діяльности майже завжди реґулюють всі ціни на пекарські вироби. Згадана вище робітнича кооперативна пекарня „Дельпе" в Брні зорґанізувала для своїх членів постійний безплатний лікарський догляд, а також завела у себе гиґієнічне опакування хліба.

Проф. С. Бородаєвський.

Хто винайшов танки.

Загально панує переконання, що танки винайдено в Анлії тому, що англійці перші вжили танків у боях на німецькому фронті. Тепер виясняється, що танк винайшов австрійський поручник Бурштин у Відні в 1911. році. Бурштин був приділений до автокольони. Раз підчас вправ насварив його був сотник за те, що через необережність зломалась була передня вісь в одному тягаровому авті. Що тому були винні австрійські дороги, а не поручник, на це не зверталось уваги. З розпуки пішов був поручник до одної віденської каварні, щоб там спокійно передумати ще раз прикрий інцидент. Роздумуючи, блиснула йому одна ідея. Він зараз накреслив на каварняному столику якийсь рисуночок, заплатив кабу і побіг до дому. В команді зголосився Бурштин хворим і сів за працю над своїм проєктом. Все точно вирисував, підрахував, описав і вислав як проєкт до військового міністерства. Там мандрував проєкт зі столика на столик, всюди дописували на ньому свої мудрі думки австрійські бюрократи і вкінці предложили технічному комітетові військового міністерства. Цей признав проєкт до нічого і післав його до архіву. Було це 1912 р. Проєкт цей був опатентований у Берліні. Якийсь англійський розвідчик у Берліні, переглядаючи листу патентів попав на слід ідеї Бурштина. Він зацікавився ближче тою справою та почав вишпорити за ним у ріжних архівах та в технічній пресі. В скорому часі він найшов те, що йому було треба і з опису патенту відтворив рисунок та післав його до Льондону. Це було в 1914. р. Англійці вхопились за цю ідею та в скорому часі перевели її в життя. Також один французький полковник, будучи на фронті, попав на цю саму ідею, пригадавши собі гусеничні трактори, які раз бачив в Англії підчас якихось вільдин. Зовсім окремо почались експерименти з танками в Англії і Франції. Конструкції тяглись досить довго, бо аж в 1917. р. збудували менше більше пожиточний для полевої служби танк. Винахід цей був одним з тих чинників, що вирішили світову війну. Рівнож і назву танк, що з дійсності означає „збірник", придумано випадково в Англії. Нові машини везли на фронт тайком, щоб ворожа розвідка не підглядала. Опаковували їх в скрині, подібні до водяних танків і говорено всім, що це везуть танки. Відси й пішла назва танк та дістала право громадянства в усіх світових мовах. Ідея австрійського поручника Бурштина припечатала долю австрійсько-німецького фронту у світовій війні. (УП)

За замах на А. Гумена і вбивство поліційного аґента Яцини.

Чергова велика судова розправа О. У Н. у Львові.

ДОКІНЧЕННЯ ПЕРШОГО ДНЯ РОЗПРАВИ.

В понеділок в год. 7-ій вечором почав зізнавати **підс. Лев Стойкевич,** який не признається до вини. Ніяких приказів не передавав нікому у Жовкві. У 1933 р. їхав зі Львова до Жовкви і по дорозі стрінувся з Касарабом. Тоді мав при собі нелегальні видання ОУН. Підс. Касараб заявив, що є членом ОУН. Підсудний відповів йому, що до ОУН не належить. По повороті до Львова дістав лист, щоб зайшов на вул. Крашевського. І там довідався, що має передавати нелегальні видання до Жовкви. Був на інтроліґаторськім курсі з підс. Галапацом і Касарабом, але не довше як годину. По конфронтації з підс. Мир. Богуном та Ів. Микитюком каже, що оба ці підсудні викладали на курсі. На питання предсідника каже, що „Чорний" це підс. Матла. На питання обор. д-ра Ганкевича каже, що сидів чотири дні в темниці, де була вода, на що жалувався перед суддею. Конфронтація відбулася перед слідчим суддею так, що підс. Богун тільки перейшов через кімнату.

Підс. Іван Микитюк не признається до вини. Нікого з підсудних не знає. До ОУН не належав.

Підс. Мирон Богун заявляє, що до ОУН не належав, ні на курсі не викладав. Підс. Галапац піддержує свої зізнання і запевняє, що підс. Богун таки викладав на курсі. Підс. Богун каже, що підчас конфронтації не бачив взагалі підс. Стойкевича.

Підс. Юрій Малиновський до вини не почувається. До ОУН не належав. З підс. Касарабом працював на культурно-освітнім полі, у читальні „Просвіти" в Жовкві. Підс. Касараб запевняє, що саме підс. Малиновський втягнув його до ОУН.

Підс. Семен Васечко до вини не признається. До ОУН не належав і не стріляв теж до Антона Гумена.

Обор. д-р **В. Старосольський** вносить допустити акти міського городського суду на висвітлення обставини, що підс. Богун 27. і 29. січня ц. р. заступав перед судом і тому не міг викладати на інструкторськім курсі ОУН. Прокуратор спротивився цьому внескові.

В год. 9.15 вечором закінчили переслухувати підсудних і предсідник перервав розправу до вівтірка, 9. год. рано.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

У вівторок, другому дні розправи, зізнавали вже свідки. Як перший зізнавав

св. **Антін Гумен,** 37 літ, приватний урядовець і кооператор. Зізнавав без присяги. Оповідав про замах на нього в ночі з 1. на 2. липня ц. р. Свідок вернувся по виставі „Запорожець за Дунаєм" до хати. В хвилині, коли розбирався, впали два стріли і свідок тяжко ранений повалився на землю. При вході на виставу побачив підс. Касараба, який прошив його гострим поглядом. І цей зір вбився свідкові в тямку. Насвітлює відносини між ним і громадянством. Каже, що проти нього повели завзяту акцію оо. Василіяни з хвилиною, коли приступили до оснування Католицької Акції. Чернець о. Трух відбув зі свідком декілька конференцій і намагався перетягнути його безуспішно до Католицької Акції тому, що свідок — як він увесь час запевняє — користувався між селянством великою популярністю. Через те оо. Василіяни стали закладати кооперативи не на кооперативних засадах, але ця їхня акція провалилася. Після того використано живий тоді і поширений націоналізм і про свідка стали поширювати наклепи, що є комуністом. У пресі, головно в „Новому Часі", стали появлятися неправдиві дописи про свідка, що він комуніст. З підсудних знав Галапаца, Касараба, Малиновського і Куликівця, якого бачив тільки кілька разів. Інших підсудних взагалі не знав.

Слідство в справі замаху на нього вів — каже свідок — поліційний аґент Яцина.

ДИСКУСІЯ ДОВКОЛА СИТУАЦІЙНОГО ПЛЯНУ.

Прокуратор предложив трибуналові ситуаційний плян, де виконано замах на свідка. Обор. д-р С. Шухевич противиться, щоб показувати цей плян свідкові, бо його не було в актах. Крім того ставить внесок, щоби трибунал зі суддями присяглими поїхав до Жовкви і на місці ще раз переслухано свідка.

ДАЛЬШІ ЗІЗНАННЯ СВІДКА.

Свідок Гумен каже, що стріли до нього впали коло год. 12.15 вночі з 1 на 2. липня ц.р. На запит обор. д-ра С. Шевчука каже, що кандидував на посла до сойму з листи Української Партії Праці. Одночасно запевняє, що це не була комуністична листа.

Св. Стефан Чурий, римо-кат., возьний окружного суду у Львові, без присяги оповідає про замах на Гумена, бо критичного дня був у Жовкві. Справників не бачив, чув тільки відгомін стрілів. Чув теж відгомін кроків утікаючого мужчини, мабуть справника.

Св. Антін Канер, без присяги зізнає, що два дні перед замахом на Гумена бачив двох мужчин, які підійшли коло год. 10-ої під хату Гумена і заглядали крізь вікно. Один був вищого росту і в пумпах, другий нижчий. Опісля перейшли, незавважені свідком, скорим кроком і побігли на вул. Середню.

Св. Константин Малиновський, батько підс. Малиновського, користає з постанов закону і не зізнає.

Св. Анеля Кукла, римо-кат., без присяги зізнає, що в дні вбивства поліційного аґента Яцини бачила втікаючого мужчину, мабуть убивника. Підс. Куликівця не пізнає.

Св. Марія Кукла, римо-кат., 22-літня міщанка, без присяги зізнає те саме, що її сестра Анеля.

Св. Аделя Кузиківна, без присяги зізнає, що бачила невідомого мужчину в яснім плащі і темнім капелюсі того вечора, коли вбито Яцину. Зрештою нічого більше не знає.

Св. Гринько Борис, 31-літній селянин, гр.-кат., без присяги зізнає, що в дні вбивства Яцини бачив утікаючого мужчину в яснім плащі та темнім капелюсі.

Св. Леопольд Голубінський, римо-кат., без присяги зізнає, що чув стріли до Яцини, до якого підбіг і хусточкою затамував кров. Убивника бачив тільки в яснім плащі.

Св. Іван Тимків (арештований і сидить в судових арештах в Жовкві), гр.-кат., робітник, без присяги зізнає, що свого ясного плаща не позичав підс. Гринькові Куликівцеві. Зрештою нічого більше не знає. Підс І. Куликовець обстає при своїх зізнаннях, що св. Тимків позичав йому плаща. Тому відчитано зізнання того свідка, зложені у слідчого судді.

Вкінці на питання прокуратора свідок каже, що підс. Куликовець просив у нього плаща і тому позичив йому.

Св. Ганя Білан, 19-літня міщанка, гр.-кат., без присяги зізнає, що критичного дня бачила Яцину на дитячій виставі у Народнім Домі. Стрілу не чула. Не бачила теж убивника Яцини.

Св. Ян Вартальський, командант поліційної станиці в Жовкві, римо-кат., без присяги зізнає тільки про вбивство Яцини. Піддержує в цілости акт обвинувачення.

Св. Олександер Герц, римо-кат., 48 літ, командант повітової поліції у Жовкві, зізнає теж про вбивство Яцини і замах на А. Гумена згідно з актом обвинувачення.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Памяти Остапа Постригача.

В дні 31. жовтня ц. р. помер в Тернополі в 55. р. життя після довгої і важкої недуги видний та заслужений громадянський діяч і адвокат — Остап Постригач. Уроженець Тернополя (ур. 1871 р.) походив з найстаршої поруч Кордубів, Чубатих і Чумаків тернопільської міщанської родини, яка ще перед трьома сотнями літ видала зпоміж себе священиків-парохів Тернополя, з котрих дехто похований на церковному майдані біля парохіяльної церкви при вул. Руській в Тернополі.

Пок. О. Постригач скінчив в 1899 р. гімназію в Тернополі і ще як гімназист брав живу участь у тодішніх гуртках української молоді, що мали живу українську традицію ще з часів Горбачевських, Полюя, Евг. Олесницького, Евг. Левицького та інших, пізніших найзамітніших наших громадян.

По матурі записався на права у львівському університеті, заробляючи рівночасно на прожиток зразу як писар і соліцитатор, опісля як концепієнт в адвокатській канцелярії пок. д-ра Чикаленка. Асентерований у часі університетських студій, відбув однорічну військову службу в Тиролі при полку тирольських цісарських стрільців (кайзерєґрів). Був рухливої вдачі і всеціло віддав себе організаційній праці у ріжних товариствах і установах. Як більшість інтеліґентів-тернопільців тих часів, причислявся до радикальної партії, але потім покинув цю партію та перейшов до трудової партії, — а опісля до УНДО. Брав дуже діяльну участь в аґітації за виборчою реформою до віденського парляменту в 1905 і 1906 рр., а відтак при парляментарних виборах в 1907. і 1911. та при соймових виборах в 1908 р. Працював теж довший час при видавництві двотижневика „Подільський Голос" в Тернополі, займаючися при цьому і січовою організацією на Поділлі. Промовляв на сотках віч і зборів, працюючи рівночасно у виділах-радах ріжних тернопільських українських товариств і установ. Ціле своє життя звязав тісно зі своїм рідним містом, за винятком короткого часу безпосередньо перед світовою війною, коли то проживав у Теребовлі як кандидат адвокатури.

Як старшина тирольських цісарських стрільців був цілий час війни на італійському фронті, де при розвалі Австро-Угорщини дістався до італійського полону. З неволі вернувся щойно літом 1920 р. фізично вже зломаний. Мучила його важка недуга задухи (астми) і Покійний вже ніколи після війни не прийшов до здоровля. Маючи жінку і троє дітей мусів важко заробляти на прожиток, короткий час в канцелярії свого шваґра д-ра І. Калина, а опісля цілий ряд літ як адвокатський кандидат в канцелярії д-ра Ст. Барана. Самостійним адвокатом став щойно недавно в часі господарської скрути, коли забракло йому в додатку життєвих сил. Взагалі матеріяльного гаразду не зазнав Покійний ніколи і цілий свій вік до гробової дошки мусів боротися з труднощами і супротивностями.

Як сказано, пок. Остап Постригач був дуже активним українським громадянином, працюючи безкорисно у ріжних товариствах і установах. Був довголітнім виділовим і секретарем „Міщанського Братства", кількакратно членом виділу філії „Просвіти", членом старшини „Сокола", членом надзірної ради і головою „Українського Банку Кооперативного", членом Повітового Народнього Комітету УНДО і якийсь час його головою, — словом був присутній всюди, де треба було приложити своєї праці.

В сіру, дощову, холодну, осінну днину 2. листопада ц. р. відбулися похорони Покійного. Сіра і непривітна була днина, як сіре і непривітне було ціле його життя. Похорони вело шістьох священиків під проводом о. крил. Вол. Громницького; співав хор „Боян" і грала духова орхестра „Міщанського Братства". З порогів домівки цього товариства попрощав Покійного пос. д-р Ст. Баран від Централього Комітету УНДО та місцевих українських товариств і установ, зокрема тих, де працював пок. Остап Постригач, а на цвинтарі пос. д-р Залика від місцевих адвокатів.

Літературний куток.

СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЯ.

Совітське державне видавництво приготовляє два нові видання „Слова о полку Ігоря". Одно буде фототипічною репродукцією рукопису в усіх можливих відмінах, а друге міститиме два нові переклади: один метричний Шервинського, другий прозовий Шамбінага.

ШЕКСПІР У ПАРИЖІ.

Шекспір не має великого успіху перед паризькою публикою, що воліє свого Корнеля та Расіна, а ще більше легкі комедії. А проте саме цьогорічний театральний сезон ствердив, що Шекспір зі своїм „Коріоляном" і „Королем Ліром" у державному театрі мав великий успіх, хоча обі ці песи належать до дуже поважних. Був випадок, що за один вечір „Коріоляна" заінкасували 32.000 фр. Зате, коли приїхав до Парижа славний німецький режисер Барновський з песою „Як вам до вподоби", касовий його успіх був катастрофальний. Критика похвалила дуже виведення песи, а проте публика поставилась до неї байдуже. Був такий дефіцит, що артисти не дістали гажі і згодились грати якийсь час безплатно. Режисер мусів писати за грішми до Берліна.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

КАРДУЧЧІ НА ДЕРЖАВНИЙ КОШТ

Офіціяльний італ. державний деннкк повідомляє, що всі твори великого поста Джозуе Кардуччі будуть видруковані як „національне видання".

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" НА 1935 РІК. Львів, 1934. В-во „Червона Калина". Зміст: I. Календарна частина. II. Альманах. Українське військо і його традиція. Д-р І. Іванець: Пресова квартира УСС. Мик. Лепкий: Перші кроки. Ол. Степанів: З воєнних усмішок. Л. Граничка: Стрілецька двацятка. О. Думін: Стрілецький суд. Д. Паліїв: Жмут споминів. д-р Н. Гірняк: Кіш УСС. Д. Лукіянович: Не попав у реєстр. О. Залевський: Карпатини з війни. Д-р Л. Макарушка: Фрагменти з чортківської офензиви. В. Левицький: Два фрагменти. І. Іванець: Під Гудновом. С. Мисик: Під Монастириськами. Віт. Юрченко: Пізнав. Ю. Шкрумеляк: Передвісники хорунжого Марчука. М. Кочегар: ІІІ-ій військовий з'їзд у Київі. А. Марушенко-Богданівський: Українізація частин у російській армії. Р. Ф.: З останніх боїв. Р. С.: Осінь 1918 р. на Харківщині. С. Фещук: З воєнних переживань. Т. Л.: Зі споминів.

ЖУРНАЛИ.

„КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО". Рік IX. ч. 11. Львів, листопад 1934. Це ілюстрований місячник, орган краєвого молочарського Союзу „Маслосоюз".

„КАМЕНЯРІ", місячник. X. 11. Львів, листопад 1934.

„ПЛАСТУН", часопис пластової молоді ч. 7. 1. XI. 1934. Орган українських відділів Союзу Пластунів Підкарп. Руси.

„ВІСТНИК", місячник літератури, науки [illegible] й громадського життя. Кн. XI. Львів, листопад [illegible]. Зміст: Юрій Клен: Осінні рядки. З європейської поезії: Мореас: Станси, — Леконт де Ліль: [illegible] клятти, — Сара Тісдейл: Артур в осені, [illegible] буттям. Аделяйда Кресі: Трійця, [illegible] Пересторога. Ростислав Єндик: Ніч у Футтов[illegible] Легрі: Ксапу, андорський пачкар. Деніс [illegible] Наталія Озаркевич-Кобринська у своїх записках [illegible] форд Бакс: Пол і мистецтво. Р. Рен-Доповський: [illegible] театурно-критичного Гуляй-Поля. В. Чигарин: [illegible] ковиня Ля Рок. Д. Донцов: Про демагогів [illegible] дів народу. Учасник: Другий міжнародній [illegible] тів у Варшаві. Бібльографія. Від Адміністрації.

„РІДНА МОВА", науково-популярний [illegible]. Рік II. ч. 11 (23). Варшава, листопад 1934. Зміст: І. О[illegible] гієнко: Плекаймо свою літературну мову! Про „[illegible] плекання рідної мови" (Статут Іх). П. Ковалевський: [illegible] дуги мови, Іванна. І. Огієнко: Історія української літературної мови. II: Памятки літературної мови [illegible] дях українських XI-го віку. І. Шкляник: [illegible] української мови в Канаді. „Мовний порадник" [illegible] Редакторів, Видавців і Робітників пера (3: [illegible] вопис академічний, а не більшовицький. 4: [illegible] не збіжа). З. Лисько: Пекуча справа. Як писати [illegible] інські ймення й прізвища в метриках. І. Огієнко: [illegible] ченкова мова: Голосні звуки Шевченкової мови. [illegible] Кмит: Термінольогія ткацького приладдя. Життя [illegible] М. Приймак: Лемківський словничок. З. Лисько, [illegible] Крипякевич, І. Васидашко, о Ю. Кмит: Значення [illegible] окремі слова. Чистота й правильність української [illegible] ви. відповідь на запитання наших Читачів. [illegible] Прихильників рідної мови. Розділ для самоуків і [illegible] „Рідне Слово". Початкова граматика укр. літературної мови.

„PŁOMYK", tygodnik dla dzieci i młodzieży. [illegible] 19. № 12.

„PŁOMYCZEK", tygodnik dla młodszych dzieci. [illegible] 19 Tom I + 12

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 7. XI. год. 7·30 веч. „Чоловік і надчоловік".

Четвер, 8. XI. год. 3·30 поп. „Малий летун". Театр для дітей.

Четвер, 8. XI. год. 7·30 веч. „Чоловік і надчоловік".

Театр Рівнородностей.

Середа, 7. XI. год. 7·30 веч. Данів хор.

Четвер, 8. XI. год. 8·30 веч. Данів хор.

Концертове Бюро Тірна:

Середа, 7. XI. В. Пшігода у Перемишлі.

Кіна.

АПОЛЬО: „Нуждарі" (Віктора Гіго).

АТЛЯНТИК: „Віва Віля".

ВАНДА: „Ніч у Каїрі", „Двадцятьчотири години".

ҐРАЖИНА: „Чар віденського вальса".

КАСІНО: „Любовні мрії" з Ришардом Таубером.

КОЛІСЕЙ: „Грішник" і ревія „мистецький чаленж".

КОПЕРНИК: „Нана" (на осн. Е. Золі). Крім того: колірова гротеска та найновіший Тижневик Парамавнту.

МАРУСЕНЬКА: „Нана" (на осн. Е Золі) і ревія: „Прогібіція шаліє".

МІРАЖ: „Нібелюнги".

МУЗА: „Кіт і скрипка", „Кохає, любить, шанує".

ПАЛЯС: „Свамполько" (Доллі Гас).

ПАН: „Присуд життя" і ревія.

ПАСАЖ: „Пригоди мандрівників" (Віліям Десмонд) і ревія: „Ґранда над Ріо Ґранде".

РАЙ: „Чи Люцина це дівчина".

СВІТ: „Ганка очі чорні" та циганський хор.

СОНЦЕ: „Піднебесні лицарі", ревія: „Осінні маневри".

СТИЛЕВЕ: „Князь Аркадії" і ревія

УТІХА: „Буря на світанку" та ревія.

ХИМЕРА: „Їх Екселенція цілує" (Джан Гейнор, Анрі Гара).

Ширіть наш часопис!

Закордонне радіо.

Середа, 7. листопада 1934.

Відень (506,8) 12·00, 22·15 Концерт, 15·20 Для дітей, 17·10 Сучасна музика, спів, 20·05 „Югендфрайнде" ком. Фульди, **Братислава** (298,8) 16·45 Для дітей, 21·00 Театр. вечір, **Брно** (325,4) 21·05 „Початок романсу" оп. Яначека, **Прага** (470,2) 10·15 11·05 Сальон. муз. 20·35 Фортепян, **Париж** (1648) 13·15 Концерт, 21·00 „Фра Діяволо" оп. Обера, **Рига** (514,6) 16·10 Лотиські пісні, 19·15 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, **Берлін** (356,7) 18·30 Спів, музика, 22·00 Балєтова музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, 19·10 Фортепян, **Ляйпціг** (382,2) 20·10 Соната на форт. Бетовена, **Будапешт** (550,5) 17·30 Флет, 19·30 „Бання Бан" оп. Еркеля, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадам Батерфляй".

Четвер, 8. листопада 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·30 Пісні й арії, 22·30 Органові твори Баха, **Братислава** (298,8) 12·30 Військ. орх., **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. музика, **Париж** (1648) 13·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Популярна музика, 19·00 Камер. музика, спів, 20·10 Реґерові твори, 22·25 Моцартові тв., **Гамбург** (331,9) 22·0 Пісні, пісоньки, **Гайльсберг** (291) 20·40 Нар. пісні **Кенігсвустергавзем** (1571) 15·15 Театрик для дітей, **Будапешт** (550,5) 19·00 Спів, циг. музика, 22·40 Фортепян, **Міляно** (368,6) 11·30 Орхестра, 20·45 „Продана наречена" оп. Сметани, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Львівське радіо.

Середа, 7. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Гр. пл. (сп. Е. Бандровська та Фдета), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Пять хв. вітру від моря, 15·50 Ост. педагогічні видання, 16·00 Концерт, 16·45 Хвилинка питань, 17·00 Скрипка, 17·25 Пенсіонати, табори, кольонії, 17·35 Пісні (Венгжиновська) в супров. форт., 17·50 Спорт порадник, 18·00 Стенографія; 18·15 Легка 2-форт. музика, 18·35 Твори на саксофон в супр. фортепяну (гр. пл.), 18·45 З капіталістичної та совітської господарки, 19·00 Концерт муж. хору, 19·20 Балачка: Столярські роботи, 19·30 Легкі пісоньки (Од. Даль. сопр.) в супр. форт., 19·50 Спортові вістки, 20·00 Концерт (спів, муз.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Відч. у нім. мові „Небожеська комедія, як архитвір світ. літератури", 21·40 К. Шимановський: II. Смичковий квартет, 22·15, 23·05 Танк. музика.

Четвер, 8. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, **9·40 Трансм. богослуження з Волоської церкви у Львові**, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки. 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·10 Муз. поранок, 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Сальон. музика, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Марія Стюарт" траг. Фр. Шілера, 17·50 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, театр. реперт., 18·05 Театр. фейлетон, 18·15 Фр. Шуберт: Форт. тріо Б-дур, 18·45 Літер. фейл.: Що читати (лірика), 19·00 Спів (Авг. Дінні, тенор) у супр. фортепяну, 19·20 Актуальний фейлетон, 19·30 Пісоньки Мор. Шевальє (гр пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Ревія орхестри 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Симф. концерт (Арґасінська, спів), 21·45 Відч.: Душа Европи й Азії, 22·15 Друга лекція танку, 22·35, 23·05 Легка й танк. музика, 22·45 Роля польського муз. т-ва в історії польської муз. культури.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·44, Париж 34·90·50, Берлін 213·25, Ціріх 172·48, Амстердам 358·90, Прага 22·12, Італія 45·34, Нюйорк кабель 5·30 1/8, Нюйорк чеки 5·29 7/8.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4-го листопада ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 в. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і сметану слаба, на молоко сильна, на яйця зниткова.

Маслосоюз повідомляє, що від 2. до 9. листопада ц. р. включно купує тільки індики та пантарки. Ніякої іншої птиці не приймає. Почавши від 5. листопада ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахарні „М. С." у Львові (вул. К. Гловацького [illegible]).

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·25 зол.
„	II „	„	1·00 „
Індики	I „	„	1·10 „
„	II „	„	0·80 „

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ки на сходах голос жінки. Дурський вийшов з револьвером у руці і стріляв кілька разів до Івановського, кладучи його на місці трупом. Він підозрівав, що молодий поручник баламутить йому жінку. Тіло Івановського відставлено до шпиталю, а Дурського арештовано.

— З Польщі. Крізь Вислоку біля Дембиці переправлялося човном 5 осіб. На середині ріки човен перевернувся і три особи втопилося. — В Людвікові біля Познаня 5-літна донька Мих. Ковальського бавилася в неприсутности родичів бляшанкою пушкою, в якій були гроші, і спалила в печі французькі і голяндські банкноти вартости 5.000 зол.

— Небезпечна праця. Два робітники з Польщі Вацлав Твардовський і Фр. Висоцький, законтрактовані одною французькою фірмою, збирали залізо на полях боїв біля Ст. Мгуель. Підчас праці вибухла граната й рознесла кусеники їх тіл на 30 м. довкола.

— Стерилізація в Німеччині. В останніх трьох місяцях піддано стерилізації в Німеччині 2.000 божевільних. В найближчому часі передбачують стерилізацію на 14.000 особах, що зголошуються добровільно і мають ріжні фізичні та умові недомагання.

— Незломне авто придумав італійський інжинір Тітто Рассіні. При скорості 45 км. авто вдарило об мур, розбило його, а автомобіліст і авто лишились ненарушені. Винахідник упевняє, що його авто витримає таку спробу і при 90 кільометровій їзді: невідомо тільки, чи такий підкид витримає шофер із гістьми.

— Боротьба з поліпом. Один італійський норець, що пірнув на дно моря біля Мессини попав в обійми великого поліпа. Коли його витягнули з води приятелі, поліп не покидав своєї жертви і треба було його відривати сокирами. Норець дістав нервової атаки.

— Ріжні вістки. Із 65.000 жидів, що виемігрували з Німеччини покищо тільки 27.000 дістало заняття і то в Палестині. — Німецький професор Вайхман організує виправу на північний бігун на „Цеппеліні". — Відомий фільмовий артист Чарлі Чаплін дістав погрози, що бандити захоплять двоє його дітей, коли він не складе означеного викупу; Чаплін сховав діти. — Шотляндське масонство рішило в 1936 р. з нагоди 200-ліття великої шотл. льожі вибрати своїм „великим майстром" князя Уельського, що є членом англ. масонства 15 літ. — Іт. диригент Тосканіні дістав від австр. канц. Шушніґа перше видання Бетговенового „Фіделія" з нагоди його виступу на святочній академії в честь покійного канцлера Дольфуса. — Дефіцит японського буджету на 1935 р. обрахований на 610 міл. ен; частину буджету покриють новими податками, частину державною позичкою.

Дивогляди.

ЩО МОЖНА ЗІСТИ.

В одному льондонському ресторані ввели неабияку новину. Гості можуть їсти не тільки страви, але саму карту зі списком страв. Карта ця зроблена з ніжного, смачного тіста, а на ньому виведені назви ріжних страв теж із якоїсь солодкої маси. Одначе карти не вільно їсти раніше, аж після обіду — на десер. Публика засмакувала в таких списках страв і вже інші ресторани наслідують цей винахід. Хтось хто не знає про нього, може дивуватись почувши: „На десер прошу карту страв!"

—o—

З нових видань.

ЖУРНАЛ З ВІКНОМ НА ЕВРОПУ.

(Докінчення.)

У збірнику „Ми" надибуємо дуже темпераментно написані „Фрагменти з щоденника" **Святослава Доленги.** Коли ставитись до них як до літературного твору, то можна прочитати їх із справжнім вдоволенням. Видко, що в душі автора накипіло багато питань і він дав їм волю: нехай бурлять на папері. Нагадуються записки Розанова — мішанина бунтарства і... вибачте за слово — заскорузлости. Думки тут висловлені незвичайно характеристичні для деяких настроїв серед наших робітників пера, що підтримують свій світогляд своєрідним месіяністичним наркотиком. Маланюк, Ольжич, Мосендз, Липа і сам Крижанівський не можуть дати собі ради з мезальянсом Европи й України. Мезальянс, очевидячки, робить тут Европа.

Доленга лякається, що коли станемо самостійною державою, тоді „спокій і певність існування" відбере нам творчий розмах. „Українська культура, коли їй судилося розвинутися до нечуваної в Европі височини (а я вірю, що культуру цю чекає така доля) розвинеться під впливом неприманної героїчности і військової (вибухової) революційности своєї дійсности...

І далі: „Заки здобудемо державу, ще треба багато поколінь виховати в правдивій героїчности, вспоїти (?) їх, ці покоління кровю теплою і солоною, історичним запахом трупів ворожих, на землях, що пливсти їм, за малоросійською рецептою, медом і молоком".

Як уявляє собі автор цю правдиву героїчність — не знаємо. Гадаємо тільки, що на землі недержавного народу завсіди лежить більше трупів власних, ніж ворожих. Знаємо теж, що герої можуть родитись в історії у кожній добі і що найменше родиться їх тоді, коли найбільше людей про потребу геройства виписує всякі мудрощі. А щодо Европи то теж кожний бачить у ній тільки ту її сторінку, до якої духово підготований. Доленга бачить „зародок майбутнього" „саме в новій літературі українській", що пахне для нього княжою Русю. „В літературі передовсім: Липа і Ольжич... Мосендз... Марко Вороний, Рильський, Зеров, Филипович".

Ця одна цитата — зразок літературної орієнтації. Хто ставить таких літературних дебютантів і стилізованих декляматорів, хочби і талановитих, як Липа, Ольжич, Мосендз, М. Вороний поруч людей такої глибокої культури й ерудиції як Рильський, Зеров і Филипович, що мають гострий, критичний змисл, важать кожне слово і ненавидять популярного патосу — той краще не тикав би літератури. Гоголь — історіозоф не дурно був „першим національним учителем" автора. „Мертві душі" переплелись із „Сорочинським ярмарком" і „Вієм"... Дим гризе очі, чад запаморочує.

Увесь цікавий матеріял цього збірника зіпсований непотрібними дочіпками „Патетичною передмовою", „Листуванням з читачем" і „Листом до редакції". Один із редакторів цього журналу А. Крижанівський занадто глибоко пережив подію, біля якої найкраще було пройти мимо: — факт, що д-р Донцов не є джентельменом, бо у полеміці з ним покористувався його приватними листами. Не від нині знаємо методи полеміки д-ра Донцова і краще в цій полеміці не паскудити собі рук. Але молоді, і Донцов із ними як пацієнт Воронова, люблять воювати. Молодість, молодість!

м. р.

З дороги життя.

Двадцять років тому...

Як тільки остогидне мені сучасна мила буденщина, тікаю думками в минуле. Купаюся в споминах, переглядаю старі полинялі листи і пожовклі сторінки давніх часописів. Там шукаю відради і вірю, що щастя є в минулому і лише минуле буває щасливе.

Взяв я вчора „Діло" з дня 7. листопада 1914. року. Рік 35 (!). Видавцем був д-р Кость Левицький, редактором, якто кажуть, начальним: Василь Панейко. „Діло" виходило у Відні що суботи. Ціна примірника була 20 с., а з німецьким додатком 30 сот.

Двацять років — і вірити не хочеться. Тоді наш деякі позафронтові адютанти, аспіранти й госпітанти приготовлювались до іспиту зрілости, і завдяки директорові Щуратові здавали всі з добрим успіхом. Бо і якжеж? Приходив молодий кадетаспірант, мав сім медалів (ніхто не визнався) і заки відповів на питання, брязнув шаблюкою і тоді... щойно зацукався.

І були то часи, коли велика царська армія складала верхам і провалам Бескиду найтяжчі жертви крови і життя і поневолі погоджувалася з думкою, що „не скоро прійдьотся ва Вене гулять".

Наш денник зперед 20 років приносить на вступі допис з терену боїв, а саме картина з походу Українських Січових Стрільців, що спустившись з карпатських верхів, добилися до Борислава.

Ось цікавий образок із записок стрільця:

„На день тринайцятого минулого місяця скликав „собраніє" війтів цілого дрогобицького „повяту" — перепрашаю — „уѣзда", обіцяв увільнене від податків, розділ лісів, пасовиск і дібр, вихвалив батюшку-царя і розпустив „вуйтуф" — перепрашаю — „волосныхъ по „волостяхъ.

По обіді заїхав до Борислава, щоби тут основати „спасительний комитетъ". Розпочав нараду в домівці громадської ради. „Ґаспадін Рапота" розказує про Петербург і царя, а в сінях задуднілп тяжкі черевики. Ґаспадін Рапота замовк, вижидаючи спокою. Отвираються двері, входить австрийський офіцир і вісім українських стрільців з настромленими баґнетами.

Ґаспадін Рапота сягнув рукою до кишені по револьвер. Офіцир крикнув: „Руки в гору!" Салдати зробили рух, неначеб хотіли боронитися. Один стріл гукнув з сіний і один салдат перевернувся до стіни на підлогу. Решта, шість салдатів і ґаспадін Рапота, підняли рамена в гору.

На другий день рано відставили його стрільці піхотою по снігу і по болоті до головної команди в Турю. В зеленявій куртці з золотими ґузиками, сивих штанах, в чоботах з холявами, в московськім кашкеті, сопів він з верха на верх, нарікав на дихавицю і пригадував, що він в ранзі „віцеґубернатора", що йому належиться фіра. Але козаки повикрадали були всі коні з околиці і „віцеґубернатор" мусів іти по „Прикарпатской Руси" пішки.

— Се диво — говорив він мені підчас нічліґу в Кропивнику — нині рано мав я нараду усіх

війтів цілого повіта і ані один мені не зрадив навіть одним словом, що австрійське військо вже в повіті".

А в два дни пізнійше довідався я, що трех війтів сего повіту покарано в военний спосіб за — зраду в хосен Москви..."

З черги йде звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації, що зібралася під проводом голови д-ра Костя Левицького дня 3. листопада. Пос. Василько оповідав про заходи президії, щоб увільнити інтернованих і прискорити цілу акцію. Посол Колесса зложив звіт „про свою діяльність" у справі прийняття українців до академічного леґіону, почім припоручено президії поробити потрібні заходи в міністерстві війни. Вкінці ухвалили „висловити Його Величеству на руки президента міністрів подяку за найвище письмо з 25. жовтня у справі державної допомоги для населення Галичини і Буковини, яке найтяжче навістили военні події".

У статті „Граф Тіса у справі угорських українців" зреферовано враження з подорожі Тіси по українській території угорської держави, де угорський міністр бере в оборону весь загал населення від духовенства до вірних перед закидами зради, грабунків і т. п. злочинів. В обширній статті „В Каринтії" подає посол Лев Левицький точні вісти про наших людей, розміщених у таборах для евакуованих та їх гірку долю. Решта денника заповнена рецензією п. Софії Дністрянської про концерт Носалевича, некрольогом д-ра Льва Лопатинського та призбираною за тиждень военною хронікою.

Серед новинок замітна: „Навчіться мовчати", де в гострий спосіб напятновано поширене серед української кольонії военне і дипльоматичне сплітникарство. Далі йде новинка про Ґломбінського, Бузека та інших вшехпольських стовпів, яких політику і дволичність здемаскував безсердечно барон Курт фон Реден, наводячи вимятки зі статтей виданого під російською окупацією „Слова Польского". Є теж і вістка подана за „Южним Краем" про митрополита:

„Полоненого митрополита гр. Шептицького переведено на житє до приватного помешкання біля готелю Наумова. Кватиру митрополита стереже дальше поліція. Нікому не вільно його відвідувати. Просьбу місцевого рим. кат. священика, щоб йому можна було відвідати архиерея, відкинено. Ґрафови Шептицькому заборонено листуватись і читати часописі".

Накінець дві шпальти „Глядають загублених". З тої рубрики виходить, що деякі мистці як Осип Турянський і Михайло Паращук погубили свої жінки. Навіть пробоевий Григорій Микетей VIII, Бухфельдґассе Тір 11. шукав рідні о. Божейка.

Тиберій Горобець.

З кіна.

Кіно „Паляс": „Скампольо".

Фільма зроблена на основі відомої песи італійського драматурга Даріо Нікодемі, що помер минулого місяця. Таке собі мале дівчатко, що розносить по домах біля з пральні та залюблюється у збанкрутованому директорові банку, називається „Скампольо", що означає „клаптик", „покидьок". Маємо зворушливу сцену, коли та беззахисна дівчина продає у золотаря свій единий скарб: найдені золоті шпильки, на те, щоби заплатити за колишнього багатиря... рахунок у пральні. Назагал історійка дуже симпатична, хоч і примітивна, та місцями дуже дотепна. Головну ролю грає Доллі Гас, відома з фільми „Команда сердець" і Павло Гербігер, що час від часу мило підспівує.

(ст.)

Літературний куток.

СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЯ.

Совітське державне видавництво приготовляє два нові видання „Слова о полку Ігоря". Одно буде фототипічною репродукцією рукопису в усіх можливих відмінах, а друге міститиме два нові переклади: один метричний Шервинського, другий прозовий Шамбінага.

ШЕКСПІР У ПАРИЖІ.

Шекспір не має великого успіху перед паризькою публикою, що воліє свого Корнеля та Расіна, а ще більше легкі комедії. А проте саме цьогорічний театральний сезон ствердив, що Шекспір зі своїм „Коріоляном" і „Королем Ліром" у державному театрі мав великий успіх, хоча обі ці песи належать до дуже поважних. Був випадок, що за один вечір „Коріоляна" заінкасували 32.000 фр. Зате, коли приїхав до Парижа славний німецький режисер Барновський з песою „Як вам до вподоби", касовий його успіх був катастрофальний. Критика похвалила дуже виведення песи, а проте публика поставилась до неї байдуже. Був такий дефіцит, що артисти не дістали ґажі і згодились грати якийсь час безплатно. Режисер мусів писати за грішми до Берліна.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

КАРДУЧЧІ НА ДЕРЖАВНИЙ КОШТ

Офіціяльний італ. державний денник повідомляє, що всі твори великого поета Джозуе Кардуччі будуть видруковані як „національне видання".

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" НА 1935 РІК. Львів, 1934. В-во „Червона Калина". Зміст: І. Календарна частина. II. Альманах. Українське військо і його традиція. Д-р І. Іванець: Пресова кватира УСС. Мик. Лепкий: Перші кроки. Ол. Степанів: З воєнних усмішок. Л. Граничка: Стрілецька двацятка. О. Думин: Стрілецький суд. Д. Паліїв: Жмут споминів. д-р Н. Гірняк: Кіш УСС. Д. Лукіянович: Не попав у реєстр. О. Залевський: Картини з війни. Д-р Л. Макарушка: Фрагменти з чортківської офензиви. В. Левицький: Два фрагменти. І. Іванець: Під Гудновом. С. Мисик: Під Монастириськами. Віт. Юрченко: Пізнав. Ю. Шкрумеляк: Передвісники хорунжого Марчука. М. Кочегар: III-ій військовий з'їзд у Києві. А. Марушенко-Богданівський: Українізація частин у російській армії. Р. Ф.: З останніх боїв. Р. С.: Осінь 1918 р. на Харківщині. С. Фещук: З воєнних переживань. Т. Л.: Зі споминів.

ЖУРНАЛИ.

„КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО". Рік IX. ч. 11. Львів, листопад 1934. Це ілюстрований місячник, орґан краєвого молочарського Союзу „Маслосоюз"

„КАМЕНЯРІ", місячник. X. 11. Львів, листопад 1934

„ПЛАСТУН", часопис пластової молоді. ч. 7. 1. XI. 1934. Орган українських відділів Союзу Пластунів Підкарп. Руси.

„ВІСТНИК", місячник літератури, науки, мистецтва й громадського життя. Кн. XI. Львів, листопад 1934. Зміст: Юрій Клен: Осінні рядки. З европейської поезії: Мореас: Стансп, — Леконт де Ліль: Вічне прокляття, — Сара Тіздейл: Артур в осені, Лиши це забуттям. Аделяйда Крепсі: Тройця, Листопадова пересторога. Ростислав Єндик: Ніч у Фудутові. Андре Леґрі: Ксару, андорський пачкар. Денис Лукіянович: Наталія Озаркевич-Кобринська у своїх заповітах. Кліфорд Бакс: Пол і мистецтво. Р. Рош-Лозовський: З літературно-критичного Гуляй-Поля. В. Чагарин: Полковник Ля Рок. Д. Донцов: Про демагогогів або вождів народу. Учасник: Другий міжнародній з'їзд Славістів у Варшаві. Бібльографія. Від Адміністрації.

„РІДНА МОВА", науково-популярний місячник. Рік II. ч. 11 (23). Варшава, листопад 1934. Зміст: І. Огієнко: Плекаймо свою літературну мову! Про „Гуртки плекання рідної мови" (Статут їх). П. Ковалів: Недуги мови, Ікання. І. Огієнко: Історія української літературної мови. II: Памятки літературної мови на землях українських XI-го віку. І. Шидляка: Навчання української мови в Канаді. „Мовний порадник" для Редакторів, Видавців і Робітників пера (3: Наш правопис академічний, а не більшовицький, 4: 36 мил, а не збіжа). З. Лисько: Пекуча справа. Як писати українські ймення й прізвища в метриках. І. Огієнко: Шевченкова мова: Голосні звуки Шевченкової мови. о. Ю. Кміт: Термінольогія ткацького приладдя. Життя слів. М. Прийшак: Лемківський словничок. З. Лисько, Д. Крипякевич, І. Васильшко, о. Ю. Кміт: Замітки про окремі слова. Чистота й правильність української мови. Відповідь на запитання наших Читачів. Допис Прихильників рідної мови. Розділ для самоуків і дітей „Рідне Слово". Початкова граматика укр. літературної мови.

„PŁOMYK", tygodnik dla dzieci i młodzieży. Rok 19. № 12.

„PŁOMYCZEK", tygodnik dla młodszych dzieci. Rok 19 Tom I + 12

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 7. XI. год. 7·30 веч. „Чоловік і надчоловік".

Четвер, 8. XI. год. 3·30 поп. „Малий ветун". Театр для дітей.

Четвер, 8. XI. год. 7·30 веч. „Чоловік і надчоловік".

Театр Рівнородностей.

Середа, 7. XI. год. 7·30 веч. Данів хор.
Четвер, 8. XI. год. 8·30 веч. Данів хор.

Концертове Бюро Тірка:

Середа, 7. XI. В. Пшігода у Перемишлі.

Кіна.

АПОЛЬО: „Нуждарі" (Віктора Гіго).

АТЛЯНТИК: „Віва Віллі".

ВАНДА: „Ніч у Каїрі", „Двацятьчотири години".

ҐРАЖИНА: „Чар віденського вальса".

КАСІНО: „Любовні мрії" з Ришардом Таубером.

КОЛІСЕЙ: „Грішник" і ревія „мистецький чаленДж".

КОПЕРНИК: „Нана" (на осн. Е. Золі). Крім того: кольорова гротеска та найновіший Тижневик Парамавнту.

МАРУСЕНЬКА: „Нана" (на осн. Е. Золі) і ревія: „Прогібіція шалів".

МІРАЖ: „Нібелюнги".

МУЗА: „Кіт і скрипка", „Кохає, любить, шанує".

ПАЛЯС: „Скампольо" (Доллі Гас).

ПАН: „Присуд життя" і ревія.

ПАСАЖ: „Пригоди мандрівників" (Віліям Десмонд) і ревія: „Гранда над Ріо Ґранде".

РАЙ: „Чи Люцина це дівчина".

СВІТ: „Ганка очі чорні" та циганський хор.

СОНЦЕ: „Піднебесні лицарі", ревія: „Осінні маневри".

СТИЛЬОВЕ: „Князь Аркадії" і ревія.

УТІХА: „Буря на світанку" та ревія.

ХИМЕРА: „Їх Ексцеленція цілує" (Джан. Гейнор, Анрі Гара).

Ширіть наш часопис!

Закордонне радіо.

Середа, 7. листопада 1934.

Віденъ (506,8) 12·00, 22·15 Концерт, 15·20 Для дітей, 17·10 Сучасна музика, спів, 20·05 „Юґендфрайнде" ком. Фульди, **Братислава** (298,8) 16·45 Для дітей, 21·00 Театр. вечір, **Брно** (325,4) 21·05 „Початок романсу" оп. Яначека, **Прага** (470,2) 10·15 11·05 Сальон. муз. 20·35 Фортепян, **Париж** (1648) 13·15 Концерт, 21·00 „Фра Дияволо" оп. Обера, **Рига** (514,6) 16·10 Лотиські пісні, 19·15 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, **Берлін** (356,7) 18·30 Спів, музика, 22·00 Балетова музика, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, 19·00 Фортепян, **Ляйпціґ** (382,2) 20·10 Соната на форт. Бетовена, **Будапешт** (550,5) 17·30 Флет. 19·30 „Бань Бан" оп. Еркеля, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадам Батерфляй".

Четвер, 8. листопада 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·30 Пісні й арії, 22·50 Орґанові твори Баха, **Братислава** (298,8) 12·40 Військ. орх., **Прага** (470,2) 11·05 Сальон. музика, **Париж** (1648) 13·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Популярна музика, 19·00 Камер. музика, спів, 20·10 Реґерові твори, 22·25 Моцартові тв., **Гамбург** (331,9) 22·0 Пісні, пісоньки, **Гайльсберг** (291) 20·40 Нар. пісні **Кеніґсвустергавзен** (1571) 15·15 Театрик для дітей, **Будапешт** (550,5) 19·00 Спів, циг. музика, 22·40 Фортепян, **Міляно** (368,6) 11·30 Орхестра, 20·45 „Продана наречена" оп. Сметани, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Львівське радіо.

Середа, 7. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Гр. пл. (сп. Е. Бандровська та Флета), 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Пять хв. вітру від моря, 15·50 Ост. педагогічні видання, 16·00 Концерт, 16·45 Хвилинка питань, 17·00 Скрипка, 17·25 Пенсіонати, табори, кольонії, 17·35 Пісні (Венґжиновська) в супров. форт., 17·50 Спорт порадник, 18·00 Стенографія; 18·15 Легка 2-форт. музика, 18·35 Твори на саксофон в супр. фортепяну (гр. пл.), 18·45 З капіталістичної та совітської господарки, 19·00 Концерт муж. хору, 19·20 Балачка: Столярські роботи, 19·30 Легкі пісоньки (Ол. Даль, сопр.) в супр. форт., 19·50 Спортові вістки, 20·00 Концерт (спів, муз.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Відч. у нім. мові „Небожеська комедія, як архитвір світ. літератури", 21·40 К. Шимановський: II. Смичковий квартет, 22·15, 23·05 Танк. музика.

Четвер, 8. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, **9·40 Трансм. богослуження з Волоської церкви у Львові**, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·10 Муз. поранок, 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Сальон. музика, 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Марія Стюарт" траґ. Фр. Шілера, 17·50 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, театр. реперт., 18·05 Театр. фейлетон, 18·15 Фр. Шуберт: Форт. тріо Б-дур, 18·45 Літер. фейл.: Що читати (лірика), 19·00 Спів (Авг. Дініі, тенор) у супр. фортепяну, 19·20 Актуальний фейлетон, 19·30 Пісоньки Мор. Шевальє (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Ревія орхестри, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Симф. концерт (Арґасінська, спів), 21·45 Відч.: Душа Европи й Азії, 22·15 Друга лекція танку, 22·35, 23·05 Легка й танк. музика, 22·45 Роля польського муз. т-ва в історії польської муз. культури.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·44, Париж 34·90·50, Берлін 213·25, Цюріх 172·48, Амстердам 358·90, Прага 22·12, Італія 45·34, Нюйорк кабель 5·30 1/8, Нюйорк чеки 5·29 7/8.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60, Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 4-го листопада ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і сметану слаба, на молоко сильна, на яйця звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 2. до 10 листопада ц. р. включно купує тільки індики та пантарки. Ніякої іншої птиці не приймає. Почавши від 5. листопада ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоявсарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·25	зол.
„	II „	„	1·00	„
Індики	I „	„	1·10	„
„	II „	„	0·80	„

†

Поминальне Богослуження
в роковини смерти бл. п.
Д-ра Володимира Охримовича
відбудеться в четвер, дня 8-го листопада в год. 12-ій в Успенській церкві у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ, найрадше спілці, 40 м. старого ліса, 90 м. орного і луг, в однім куснї. Фільварок: Новий Двір, Седиська п. Хоросниця. 529 1—2

Взуття всякого рода
поручає фірма
Чорний і Беряк
Львів, ул. Руська 3.
Лещетарські вже
4—? від 24 зол.

Велика знижка цін

видань Видавничої Спілки „Діло"

	ціна	почтова пересилка
Евген Чикаленко: **Спогади** **Частина I. II. III.**	4·50 зол.	0·50
Окрема частина по зол 1·50		
Ст. Левинський: **З японського дому**	1·50 „	0·25
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·50 „	0·50
Е. Бронте: **Буревверхи**, переклав М. Рудницький	1·50 „	0·50
Проспер Меріме: **Блакитна кімната та інші оповідання**, переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
Альфонс Доде: **Маціцький**, із французької мови переклав М. Рудницький	1·00 „	0·50
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·80 „	0·15
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·50 „	0·15
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0·50 „	0·15
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Репніна**	0·80 „	0·15
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0·50 „	0·15
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний Закон**	0·80 „	0·15

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло" Львів, Ринок 10**
або в книгарні „ПРОСВІТА", Львів, вул. Руська ч. 1.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ „ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. „ 0·10
шукаючі праці „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . зол. 450—
„ „ 1/2 . . . 250—
„ „ 1/4 . . . 130—
„ „ 1/8 . . . 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.